

Participatieplan Toolbox Natuurinclusief bouwen Nijmegen

Aanleiding

Nijmegen is de stad aan de Waal met het meeste aantal inwoners van de Provincie Gelderland. Een stad die blijft groeien en daarmee een opgave heeft om voldoende woningen en een prettige leefomgeving te realiseren. Dat doen we samen met bewoners, ondernemers, woningbouworganisaties, zorg- en welzijnsorganisaties en andere belanghebbenden. Daarbij is een van de uitgangspunten groen en natuurinclusief. De gemeente Nijmegen hecht grote waarde aan een prettige leefomgeving. Voor haar burgers, maar ook voor de flora en fauna in de omgeving. Uitgangspunten uit de omgevingsvisie (Omgevingsvisie Nijmegen 2020-2040) zijn: 'We nemen de natuur mee in onze plannen en kiezen voor 'natuurinclusief bouwen'. Om natuurinclusief bouwen beter te implementeren wordt de 'Toolbox natuurinclusief bouwen, Leidraad voor de gemeente Nijmegen' (verder benoemd als Toolbox nib) opgesteld. De Toolbox nib is onderdeel van de Uitvoeringsagenda biodiversiteit.

Beoogde impact

De Toolbox nib Nijmegen wordt een instrument om meer ruimte te creëren voor de natuur in de bebouwde omgeving van Nijmegen en is bedoeld voor de hele stad. Hiermee stimuleren we het behouden en versterken van biodiversiteit daar waar de stad natuurbehoud niet als hoofdfunctie heeft, maar waar wel mogelijkheden liggen om natuur de ruimte te geven. Met de Toolbox nib Nijmegen krijgt biodiversiteit een volwaardige plek in het integrale ontwerp- en realisatieproces, wordt er nagedacht over het natuurlijk systeem en dragen we gezamenlijk bij aan het behoud en versterking van bedreigde, maar ook de meer algemene plant- en diersoorten. Zo geven we invulling aan onze ambitie uit de doelenboom: We hebben een groene, gezonde en vitale omgeving om in te wonen, te werken en te recreëren.

Gebruikers/belanghebbenden (initiatiefnemer)

De Toolbox nib is van toepassing (verplicht) op zowel nieuwbouw als bestaande bouw en is tweeledig:

1. aanbrenge van geschikte verblijfsplaatsen in/aan een gebouw voor gebouwbewonende soorten (d.w.z. gierzwaluw, huismus en vleermuizen) en
2. het realiseren van groenmaatregelen t.b.v. een geschikte leefomgeving voor zogenoemde doelsoorten. De Toolbox nib Nijmegen is tevens een prikkel om bestaand groen en bestaande verblijfsplaatsen te behouden.

Dat betekent dat iedere initiatiefnemer die een gebouw(en) gaat bouwen of verbouwen gedurende de vergunningcheck in aanraking komt met de toolbox nib. Je praat dan over belanghebbenden als inwoners, ontwikkelaars, woningcorporaties, ondernemers, vve's, sportverenigingen, etc. Om het gebruiksgemak te vergroten wordt er gewerkt aan een digitale, interactieve versie van de toolbox. In de digitale versie staat de gebruiker centraal; vragen, keuzes en informatie worden op maat gepresenteerd. Daarnaast zullen de ontwikkelingen en toepassingen rondom de toolbox continu worden geëvalueerd (met name de eerste jaren), zodat we inzichtelijk krijgen hoe de toolbox wordt toegepast in de praktijk en tijdig kunnen anticiperen op kansen en knelpunten. De toolbox zelf zal dus – net als de natuur – mee-evolueren met de tijd waarin zowel de natuur als de gebruiker centraal staat.

Gebruik

Voor de toepassing – en dus het gebruik – van de toolbox nib doorloopt de gebruiker een aantal stappen, waarbinnen rekening wordt gehouden met de *locatie, type ontwikkeling* (nieuwbouw of ingrijpende renovatie), en *omvang van het initiatief*. Vervolgens is de invulling van de toolbox (d.w.z. realiseren van verblijfsplaatsen en groenmaatregelen) geheel aan de initiatiefnemer zelf. Daarin wordt creativiteit omarmd, mits het voldoende wordt onderbouwd. Om de gebruiker goed op weg te helpen zullen er de nodige voorbeelden en richtlijnen worden meegegeven, zodat het voor de gebruiker duidelijk is wat er wordt gevraagd en hoe daar invulling aan kan worden gegeven.

Participatie

Wegens het feit dat een breed palet aan initiatiefnemers in aanraking komt met de toolbox nib (gebouweigenaren in zijn brede zin), streven we ernaar om zoveel mogelijk belanghebbenden mee te nemen in het participatietraject. Daarin maken we onderscheid tussen (1) initiatiefnemers die op relatief grote schaal in aanraking komen met het natuurinclusief bouwen (denk aan een complex met meerdere woningen en/of faciliteiten) en (2) initiatiefnemers die op meer kleinschalig niveau gebruik maken van de toolbox nib (denk aan particuliere woningen). Zodoende houden we rekening met een breed perspectief aan belangen, met name de koppeling met andere opgaven, praktische uitvoerbaarheid en financiën.

1. Voor de totstandkoming van de toolbox nib worden er in het voorjaar van 2023 drie brainstormsessies georganiseerd met interne en externe belanghebbenden die op relatief grote schaal in aanraking komen met het natuurinclusief bouwen. De twee uur durende brainstormsessies vinden fysiek plaats op het stadhuis, waarbij de deelnemers in principe ook de mogelijkheid hebben om digitaal aan te schuiven. Voor de brainstormsessies betrekken we de volgende belanghebbenden: ontwikkelaars, woningcorporaties, architecten, experts en interne vakdisciplines. De samenstelling ziet er als volgt uit:

Belanghebbenden (intern)

- Stadsecoloog
- Projectontwikkelaar
- Adviseur groen en natuur
- Adviseur klimaatadaptatie
- Adviseur groenbeleid
- Planjurist
- Stedenbouwkundige/landschapper
- Landschapsarchitect
- Projectleider Realisatie-projecten
- ODRN

Belanghebbenden (extern)

- Stadsvogel-adviseur
- Architect
- Vastgoeddeskundige Klokgroep
- 1 á 2 projectontwikkelaars
- Projectmanager woningcorporatie Talis
- Projectontwikkelaar woningcorporatie Portaal
- Ecoloog bureau Stadsnatuur Rotterdam.

De drie brainstormsessies zien er als volgt uit:

- ✓ Brainstormsessie met interne belanghebbenden om inzichten en belangen op te halen m.b.t. de ambitie, scope, randvoorwaarden, knelpunten, raakvlakken van de toolbox. Ook wordt het algehele proces m.b.t. de totstandkoming van de toolbox nader toegelicht.
- ✓ Brainstormsessie met externe belanghebbenden om inzichten en belangen op te halen m.b.t. de ambitie, scope, randvoorwaarden, knelpunten, raakvlakken van de toolbox. Ook wordt het algehele proces m.b.t. de totstandkoming van de toolbox nader toegelicht.
- ✓ Brainstormsessie met zowel interne als externe belanghebbenden waarin de opgehaalde output uit de eerdere brainstormsessies, incl. verwerking, wordt besproken. Aanvullend worden de uitgangspunten en contouren van de toolbox plenair besproken, waarbij er vervolgens wordt nagedacht over enkele aandachtspunten waar het (mogelijk) schuurt.

Naast de plenaire brainstormsessies zal er meermaals onderling (mail) contact zijn met de desbetreffende belanghebbenden om hun input en belang zo zorgvuldig mogelijk mee te nemen in het proces. Vervolgens vindt er op het einde van het traject een terugkoppeling plaats met zowel interne als externe belanghebbenden waarin het eindproduct (conceptversie), incl. de opgehaalde input uit de brainstormsessies, nader wordt toegelicht.

2. Omdat de Toolbox nib Nijmegen ook betrekking heeft op particuliere woningen laten we in het najaar van 2024 een stadspanelonderzoek uitvoeren. Daarmee halen we informatie op vanuit het perspectief van onze inwoners, wat vervolgens bijdraagt aan de verdere beleidsinzet en toepassing van instrumentarium rond natuurinclusief bouwen in Nijmegen. Het stadspanelonderzoek helpt onder andere om te peilen in hoeverre inwoners bekend zijn met en bewust zijn van biodiversiteit en natuurinclusief bouwen. De onderzoeksresultaten worden gebruikt bij het uitdragen van de toolbox richting onze inwoners op het gebied van communicatie en uitvoering.